

РЕКОМЕНДАЦІЙНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ

щодо застосування положень частин другої та п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

від № .

1. Ці Рекомендаційні роз'яснення надано відповідно до частини шостої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (надалі – Закон) з метою однакового застосування норм частин другої та п'ятої статті 52 Закону в частині підходів до визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції (надалі – порушення).

I. Загальні підходи.

2. Органи Антимонопольного комітету України (надалі – Комітет) своїм рішенням накладає штрафи на юридичних осіб, фізичних осіб, групи суб'єктів господарювання – юридичних та/або фізичних осіб, що відповідно до статті 1 Закону визнаються суб'єктом господарювання, у випадках, передбачених статтею 52 Закону.

3. Під час розрахунку розміру штрафів за порушення Комітет керується засадами правової визначеності, пропорційності, недискримінаційності та розумності:

- правова визначеність означає забезпечення передбачуваності застосування правових норм, які встановлюють санкції за неправомірну поведінку шляхом визначення критеріїв, які дають змогу чітко відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, та передбачати її юридичні наслідки;

- пропорційність передбачає співрозмірність розміру санкцій з цілями, що переслідуються їх застосуванням, та масштабом порушення, що означає дотримання справедливого балансу між характером порушення, його наслідками (можливими наслідками) і санкцією;

- недискримінаційність означає неможливість застосування до суб'єктів господарювання різних підходів у аналогічних випадках;

- розумність означає, що розмір штрафу має відповідати меті попередження порушень і не порушувати балансу економічних інтересів виробників і споживачів та не завдавати шкоди конкуренції. Застосування штрафних санкцій не повинно призводити до позбавлення суб'єкта господарювання можливості конкурувати або до неможливості задоволення споживчого попиту.

4. У виключних випадках у зв'язку з необхідністю забезпечити стримування від вчинення порушень, що особливо негативно впливають на конкуренцію, на інтереси інших суб'єктів господарювання, споживачів, або на можливості органів Комітету виконувати покладені на них завдання, штраф може бути накладено у розмірах вищих, ніж рекомендується цими Роз'ясненнями, але в межах, визначених частинами другою та п'ятою статті 52 Закону. Встановлення штрафів у таких розмірах має бути обґрунтовано у відповідному рішенні органу Комітету.

5. Визначення розміру штрафу здійснюється у два етапи:

- на першому етапі визначається базовий розмір штрафу для кожного відповідача;
- на другому етапі цей розмір коригується з урахуванням обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.

Розмір накладеного штрафу не може перевищувати меж, визначених у частинах другій та п'ятій статті 52 Закону.

II. Визначення базового розміру штрафу

6. Під час визначення базового розміру штрафів органами Комітету рекомендується брати до уваги:

розмір доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та/або розмір скорочення витрат, отримані у зв'язку з порушенням на відповідній території в межах України за час тривання порушення;

тяжкість порушення;

необхідність забезпечення стримуючого ефекту.

7. Як час тривання порушення рекомендується визначати час від моменту фактичного початку дій/бездіяльності, визнаних порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, до моменту їх добровільного припинення, зазначеного у рішенні органу Комітету, або до моменту притягнення до відповідальності.

8. Розмір доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається на підставі будь-якої інформації, яка є належною і достовірною.

Зокрема, можуть бути використані:

- статистична інформація;
- адміністративні дані;

- відомості про діяльність суб'єктів господарювання, отримані від них органами Комітету.

9. Виходячи з наведеного, рекомендується встановлювати наступні базові розміри штрафів.

9.1. Порухеннями, тяжкість яких під час визначення базового розміру штрафу враховується як найбільша, є порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, передбачених пунктами 1, 2, 3 частини другої статті 6 Закону.

У випадку вчинення таких порушень базовий розмір штрафу визначається у розмірі 45 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та/або розміру скорочення витрат, отриманих у зв'язку з порушенням, але не більше 6,7 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф, чи потрійного розміру незаконно одержаного прибутку, передбачених абзацом другим частини другої статті 52 Закону.

9.2. Порухеннями, тяжкість яких під час визначення базового розміру штрафу враховується як значна, є інші порушення, передбачені пунктом 1 статті 50 Закону, а також порушення, передбачені пунктами 2 і 4 статті 50 Закону.

У випадку вчинення порушень, передбачених пунктом 1 статті 50 Закону, тяжкість яких визначається як значна, базовий розмір штрафу визначається у розмірі 30 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та/або розміру скорочення витрат, отриманих у зв'язку з порушенням, але не більше 6,7 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф;

У випадку вчинення порушень, передбачених пунктами 2, 4 статті 50 Закону, тяжкість яких враховується як значна, базовий розмір штрафу визначається у розмірі 15 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та/або розміру скорочення витрат, отриманих у зв'язку з порушенням, але

не більше 6,7 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф;

У випадку, якщо порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону, призвело або могло призвести до недопущення, усунення, обмеження конкуренції не лише на ринку, на якому мали місце дії (бездіяльність) порушника, а й на іншому пов'язаному з ним ринку, базовий розмір штрафу визначається в розмірі 15 відсотків від суми:

доходу (виручки) порушника від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), отриманого у зв'язку з порушенням, та

доходу (виручки) порушника від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку, на якому внаслідок порушення відбулося чи могло відбутися недопущення, усунення, обмеження конкуренції,

за час тривання порушення, але не більше 6,7 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф;

9.3. Порушеннями, тяжкість яких під час визначення базового розміру штрафу враховується як середня, є порушення, передбачені пунктами 8, 10, 11, 12 та 19 статті 50 Закону, а також статтями 1, 4 - 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

У випадку вчинення порушень, передбачених пунктом 8 статті 50 Закону, а також статтями 1, 4 - 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» базовий розмір штрафу визначається у розмірі 5 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та/або розміру скорочення витрат, отриманих у зв'язку з порушенням, за час тривання порушення, але не більше 3,35 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

У випадку вчинення порушень, передбачених пунктами 11, 19 (якщо строк виконання відповідних вимог і зобов'язань не був визначений у рішенні органу Комітету) статті 50 Закону базовий розмір штрафу визначається у розмірі 5 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

порушника на ринку, на якому відбулося порушення, за час тривання порушення, але не більше 3,35 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

У випадку вчинення порушень, передбачених пунктами 10, 12, 19 (якщо строк виконання відповідних вимог і зобов'язань був визначений у рішенні органу Комітету) статті 50 Закону базовий розмір штрафу визначається у розмірі 5 відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) порушника на ринку, на якому відбулося порушення, за час від вчинення порушення до звернення до органу Комітету із заявою про надання відповідного дозволу або усунення наслідків порушення в інший спосіб, або, в інших випадках – за останній звітний рік, що передує року, в якому накладається штраф, але не більше 3,35 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф;

9.4. Порушеннями, тяжкість яких під час визначення базового розміру штрафу враховується як помірна, є порушення, передбачені пунктами 9, 13, 14, 15, 16, 17 та 18 статті 50 Закону.

У випадку вчинення порушень, тяжкість яких враховується як помірна, базовий розмір штрафу визначається у розмірі 8 тисяч неоподатковуваних мінімумів громадян, але не більше 0,67 відсотка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Якщо вчинення порушень, передбачених пунктами 13 – 16, 18 статті 50 Закону, не створило суттєвих перешкод діяльності органів Комітету, в якості базового розміру штрафу визначається сума, що дорівнює 1600 неоподаткованим мінімумам доходів громадян.

10. У разі, якщо суб'єкти господарювання, які вчинили порушення, передбачені пунктом 12 статті 50 Закону, звернулися до Комітету із заявою про надання дозволу на відповідну концентрацію протягом шести місяців з дня оприлюднення цих Рекомендаційних роз'яснень на офіційному WEB-сайті

Комітету, для них рекомендується визначати розмір штрафу у 1200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, у випадку якщо зазначені суб'єкти господарювання звернулися до Комітету із відповідною заявою протягом наступних шести місяців, для них рекомендується визначати розмір штрафу у 6000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, якщо з урахуванням базового розміру штрафу, розрахованого відповідно до пункту 9.3, штраф не є меншим. В інших випадках вчинення порушень, передбачених пунктом 12 статті 50 Закону, розмір штрафу рекомендується визначати на основі базового розміру, розрахованого відповідно до абзацу четвертого пункту 9.3 цих Роз'яснень.

III. Врахування пом'якшуючих та обтяжуючих обставин.

11. Рекомендується збільшувати базовий розмір штрафу у випадку наявності наступних обтяжуючих обставин:

- неодноразове вчинення (або продовження вчинення) порушення того ж виду протягом 3 років;
- тривалість порушення понад 1 рік;
- ініціювання дій (бездіяльності), що містять ознаки порушення, чи керівництво ними;
- створення перешкод у розслідуванні справи про порушення, крім випадків, передбачених пунктом 16 статті 50 Закону.

12. Рекомендується зменшувати базовий розмір штрафу у випадку надання доказів існування наступних пом'якшуючих обставин:

- самостійне припинення відповідачем дій (бездіяльності), що містять ознаки порушення, до прийняття відповідного рішення, попереднього рішення органу Комітету;
- відшкодування збитків, завданих порушенням, чи усунення наслідків порушення в інший спосіб до прийняття відповідного рішення органу Комітету;

- усунення за власною ініціативою умов, що сприяли вчиненню порушення;
- надання доказів щодо вчинення порушення внаслідок недбалості;
- фактичне недотримання учасником узгоджених дій їх умов та наявність доказів, що суб'єкт господарювання фактично конкурував на ринку;
- співпраця під час розгляду справи з органами Комітету, що сприяла повному з'ясуванню обставин справи, зокрема, виявленню фактів, відомості про які органами Комітету не запитувалися, або виявленню інших порушень законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі вчинених іншими особами;
- вчинення порушення внаслідок впливу органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю або іншого суб'єкта господарювання, в економічній залежності від якого знаходився порушник;
- добровільне звернення до початку розгляду справи про порушення за отриманням дозволу суб'єктом господарювання на концентрацію у разі вчинення порушення, передбаченого пунктом 12 статті 50 Закону.

13. Визначений пунктом 12 перелік пом'якшуючих обставин не є вичерпним, залежно від обставин справи можуть бути враховані інші пом'якшуючі обставини, про що зазначається у рішенні у справі.

14. Під час визначення остаточного розміру штрафу органи Комітету мають враховувати всі істотні обставини справи про порушення.

Голова Комітету

Ю.О. ТЕРЕНТЬЄВ